



Asiantuntijalausunto

1.12.2025

EU/1104/2025
EU/1104/2025-MMM-5

Neuvotteleva virkamies Sanna Sihvola
Johtava asiantuntija Elli Tervala

U 57/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Suomen liittymisestä EDIC for Agri-Foodiin, Maa- ja metsätalousministeriön lausunto

Maa- ja metsätalousministeriö pitää kannatettavana valtioneuvoston esitystä ja tukee Suomen liittymistä eurooppalaiseen maatalous- ja elintarvikealan digitaali-infrastruktuuri konsortioon.

Eurooppalaiset digitaalisen infrastruktuurin konsortiot

EU julkaisi osana digitaalinen vuosikymmen 2030 –ohjelman tavoitteiden toteuttamista eurooppalaiset digitaalisen infrastruktuurin konsortiot (European Digital Infrastructure Consortium, EDIC), joiden avulla voidaan nopeuttaa ja yksinkertaistaa monikansallisten eurooppalaisten hankkeiden perustamista ja toteuttamista. Monikansallisilla hankkeilla helpotetaan EU:n digitalisaatiotavoitteiden saavuttamista. EDIC on oikeushenkilö, joka perustetaan vähintään kolmen EU:n jäsenvaltion hakemuksesta tehdyllä komission päätöksellä.

Suomessa EDIC-toimintamalli on arvioitu hyödylliseksi (E 115/2021 vp), ja myös maa- ja metsätalousministeriö näkee, että eurooppalaisen maatalous- ja elintarvikealan digitaali-infrastruktuuri konsortion jäsenyys hyödyttäisi maatalous- ja elintarviketoimialoja.

EDIC for Agri-Foodin tavoitteet suhteessa Suomen kansallisiin tavoitteisiin

EDIC for Agri-Foodin tavoitteena on:

- tunnistaa, suunnitella ja toteuttaa strategisia toimia hallinnollisen taakan minimoimiseksi digitaalisten ja datateknologioiden avulla
- nopeuttaa kestävien teknologioiden ja käytäntöjen käyttöönottoa, jotka vahvistavat eurooppalaisen maatalouden kilpailuetua maailmanlaajuisesti ja säästävät resursseja
- edistää datan jakamista yritysten välisessä, yritysten ja kuluttajien välisessä, sekä yritysten ja viranomaisten välisessä toiminnassa
- mahdollistaa strateginen yhteistyö jäsenmaiden välillä, mikä edistää innovaatioita ja toiminnan tehokkuutta maatalous- ja elintarvikesektorilla.

Suomen hallitusohjelmaan kirjattuna tavoitteena on aikaansaada kasvua datataloudesta ja digitalisaatiosta. Suomi painottaa digitalisaatiota vahvistaakseen kansallista kilpailukykyä ja parantaakseen hallinnon tehokkuutta.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

Myös EDIC for Agri-Food korostaa erityisesti hallinnollisen taakan minimoimista ja eurooppalaisen maatalouden kilpailuetua maailmanlaajuisesti ja erityisesti näissä tavoitteissa Suomen ja EDIC for Agri-Foodin tavoitteet yhtenevät.

Rahoitus ja taloudelliset vaikutukset

Suomelle jäsenyydestä koituva vuosikustannus on 78 000 euroa vuodessa, joka kattaa jäsenmaksut ja ministeriön ja Luken henkilöstöresurssit. Rahana maksettava osuus on 30 000 € vuodessa. Neljän vuoden jäsenyyden ajalle rahana maksettava osuus on siis 120 000 € ja kokonaiskustannus yhteensä noin 312 000 €.

Ensimmäinen rahoitushaku on 15 miljoonan euron rahoitukselle (AFDIS-hanke), joka jakautuu jäsenmaiden osallistumisen ja työpanoksen suhteissa. Jatkossa rahoitusta voidaan hakea EU:n rahoitusohjelmista, kuten Horisontti Eurooppa, Digitaalinen Eurooppa, Innovaatorahasto ja Euroopan aluekehitysrahasto. EDIC for Agri-Food voi osallistua myös jäsenmaiden kansallisiin hakuihin. Jos hanke toteutuu suunnitellusti, on maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle tuleva rahoitus hankkeen toteuttamiseksi noin puoli miljoonaa. Jatkossa hallinnonalalla voidaan osallistua digitaalisen kehittämisen hankehakuihin EDICin kautta.

Jäsenyys mahdollistaa pääsyn erityisesti EDICille suunnattuun EU-rahoitukseen ja tuo siten taloudellista etua. Maa- ja metsätalousministeriö näkee kannatettavana sitä, että Suomi pyrkii hyötymään täysimääräisesti EUn digitaaliseen kehittämiseen ohjaamasta rahoituksesta.

Teknologiset ja yhteiskunnalliset vaikutukset

Teknologian osalta konsortion tarkoitus on edistää datan yhteentoimivuutta, tekoälyn hyödyntämistä ja digitaalisia palveluja maatalous- ja elintarvikesektoreilla. Yhteinen infrastruktuuri ja hallintomalli mahdollistaa keskeisten tavoitteiden saavuttamisen, joita jäsenmaiden on mahdotonta, vaikeaa tai kallista saavuttaa yksin. Jäsenyys voi vahvistaa kilpailukykyä yhteistyön ja innovaatioiden kautta.

Yhteiskunnallisesti konsortion jäsenyys tukee sellaista datan käsittelyä, joka on linjassa eurooppalaisten arvojen ja sääntelyn kanssa. EDIC for Agri-Foodin keskeinen mahdollisuus on eurooppalaisen käyttäjätietojen eurooppalainen omistajuus ja käyttö. Tavoitteena on tukea digitaalista osallisuutta, alueellista yhteenkuuluvuutta ja elintarvikkeiden jäljitettävyyttä.

Ehdotuksen suhde perustuslakiin ja tietosuojaan

Suomen perustuslain 10 § takaa jokaiselle yksityiselämän, kunnian ja kotirauhan suojan. Osa maatalousdatasta voi sisältää henkilötietoja, joten tietosuojan huomioiminen on keskeistä konsortion tukemassa toiminnassa. Konsortio ei itse kerää henkilötietoja tai dataa, mutta sen edistämä infrastruktuuri edistää datankäsittelyä.

EDICin digitaalisen infrastruktuurin on noudatettava EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (GDPR), joka säätelee henkilötietojen käsittelyä, sekä muuta EU:n sääntelyä. EDIC for Agri-Foodin tavoitteita voidaan pitää ongelmattomana ja myönteisenä perustuslain 10 §:ssä tarkoitetun henkilötietojen suojan kannalta.

Liitteet	Suomen_liittyminen_EDIC_AgriFood.pptx
Jakelu	Maa- ja metsätalousvaliokunta